

12.SINIF DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ ÇALIŞMA KAĞIDI

DİN –BİLİM İLİŞKİSİ

DİN:Yüce Allah tarafından insanlara peygamberler aracılığıyla bildirilen kurallar bütünüdür. Dinin kaynağı yüce Allah'tır.

BİLİM: Allah tarafından kainata konulan ve işletilen sistemin akıl,deney, ve gözlem metodu ile araştırılması ve bu sistem içindeki sebep sonuç ilişkilerinin keşfedilerek sistematik bir biçimde insanlığın hizmetine sunulmasıdır.

SÜNNETULLAH (ADETULLAH) :Yüce Allah'ın kainata koymuş olduğu kanuna, sisteme denir .

İslam medeniyetinde bilim ve düşünce tarihi KURAN'IN "OKU!" emriyle başlar .İlk Müslümanlar büyük bir hevesle merak etme , araştırma ,öğrenme faaliyetlerine başlamışlardır. Kur'an'ın bir çok ayetinde insana aklını kullanmaya sevk etmesi , düşünmesi, sorgulaması ile ilgili ayetler Müslümanları bilimsel faaliyetlere yönlendirmiştir.

Müslümanlar 7 yy dan itibaren fethettikleri bölgelerden yeni bilgiler öğrenmişlerdir. 9yy dan itibaren Müslüman bilginler , önceki bilgileri eleştirme ve yeni bilgileri üretme seviyesine gelmişlerdir. 10. Ve 11. Yy da bir çok alanda bağımsız çalışmalar yapmışlardır. Özellikle matematik coğrafya astronomi gibi alanlarda yaptıkları çalışmalarla insanlığı aydınlatmışlardır.Müslümanların gerek dini gerekse tabii ilimlerdeki yoğun çalışmaları 16.YY sonlarına kadar devam etmiştir.Bu çalışmalar sayesinde Orta Çağ İslam dünyasında bilim en ileri seviyelere çıkmıştır.Müslümanlar bilginler tarafından yazılmış kitaplar, Yahudiler ve Hristiyanlar tarafından Latince ve İbraniceye çevrilerek

Batı dünyasına yayılmış, bu eserler Orta Çağ'da karanlık bir dönem yaşayan Avrupa'nın uyanmasına yol açmıştır.

İSLAM MEDENİYETİNDE ÖNE ÇIKAN EĞİTİM KURUMLARI

1.CAMİ-MESCİTLER

- Mekke döneminde Müslümanların ilk eğitim aldığı yer Dar'ul Erkam 'dır. Yani Hz. Erkam adlı sahabenin evidir.
- Medine döneminde Hz.Peygamber " Mescid'i Nebevi "yi inşa ettirmiş . "SUFFA" denilen yerleri eğitim-öğretim için ayırmıştır.
- İslamiyetin yayılması ile birlikte Müslümanların eğitim –öğretimi için cami-mescitler yeterli gelmemiştir.

2.MEKTEPLER

- İslam ülkelerinde çocuklara temel eğitimin verildiği (İLKOKUL) kurumlardır.
- Hz Ömer döneminden itibaren ortaya çıkmış ve yaygınlaşmıştır.
- Mekteplerin programında Kur'an ,hadis, okuma-yazma, dil bilgisi,şiiir,matematik gibi dersler verilirdi.

3.MEDRESELER

- ✓ Günümüzdeki üniversitelerin rolünü yapan kurumlardır.
- ✓ Medrese denilince aklımıza ilk gelen Nizamül Mülk tarafından Bağdatta kurulan " Nizamiye Medreseleri" dir.
- ✓ Anadolu Selçuklu zmnında yapılan bazı medreseler:

Konya – Karatay Medresesi

Erzurum- Yakutiye Medresesi

Sivas – Gök Medresesi

- ✓ Osmanlılarda Orhan Bey Döneminde İznik'te Orhaniye Medresesi
- ✓ Fatih Sultan Mehmet döneminde " Sahnıseman medresesi".

Kanuni Döneminde kurulan "Süleymaniye medreseleri" meşhurdur.

4.BEYTÜL HİKME

- Abbasi halifeleri Harun Reşid ve Me'mun döneminde Yunanca eserleri Farsça ve Arapça'ya çevirmek üzerine kurulan eğitim kurumlarıdır.
- Zaman içerisinde her türlü dini, sosyal, ve fenni ilimlerin okutulduğu bir akademiye dönüşen Beytül Hikme'de rasathane ve kütüphane de bulunmaktaydı.
- İslam Medeniyetinde beş yüz yıl hizmet eden bu önemli kültür merkezi 1258 yılında Moğol Saldırısı esnasında Hülagu tarafından yıkılmıştır.

5.RASATHANELER

- Gökyüzünde gözlemlenen olaylar ile ilgili araştırma yapılmasını sağlayan gözlem evlerine denir.
- İlk rasathane Bağdat'ta kurulan Şemasiye rasathanesidir.
- En büyük rasathane – Meraga rasathanesidir.
- Fergani, Battani, Ebul Vefa, Uluğ bey, Ali kuşçu önemli astronomlardır.
- Gökyüzü ile ilgili gözlemlerini " ZİC " adı verilen kayıtlara not edilirdi.

6.ŞİFAHANELER

- Hastanelere verilen genel isimdir.
- Bimaristan, Daru'sh Şifa, Darus Sıhha, Tımarhane ve Darul Afiye olarak da bilinmektedir.
- İslam'da ilk şifahane Hendek Savaşı esnasında Rūfeyde El –Ensari tarafından kurulmuştur. (Rūfeydenin çadırı)
- Anadolu Selçukları zamanında Kayseri'de kurulan Gevher Nesibe hatun şifahanesi bu alandaki en önemli örnekler arasında yer alır.

- İlk modern çocuk hastanesi Hamidiye Ef'tal Hastanesi.

MÜSLÜMANLARIN BİLİM ALANINDA YAPTIĞI ÖNCÜ VE ÖZGÜN ÇALIŞMALAR

1.FIKIH (İslam hukuku)

- İslam dininin ibadetler ve günlük hayatla ilgili kurallarını belirleyen ilim dalıdır.
- Ebu Hanife, İmam Şafi, İmam Malik ve İmam Ahmed b. Hanbel en önemli fıkıh alimleri içerisinde yer almaktadır.

2.TEFSİR

- Kur'an'ı Kerim ayetlerinin geniş bir biçimde açıklamasına ve yorumlamasına tefsir denir.
- Tefsir ilmi ile uğraşan kişiye " müfessir" denir
- Zemahşeri, Fahreddin Razi, Suyuti, İbn Kesir, Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır önemli müfessirlerdendir.

3.HADİS

- Peygamberimizin din ile ilgili söylemiş olduğu sözleri ifade eden terimdir.
- Hadis ilmi ile ilgilenen kişiye " Muhaddis " denir.
- Hadis alanında ön plana çıkan en önemli eserler " Kütüb-i Sitte" olarak isimlendirilmiştir. Bu altı kitabın yazarı şunlardır: BUHARİ, MÜSLİM, TİRMİZİ, EBU DAVUD, İBN MACE, NESAI.

4.KELAM

- İslam akidesini sadece vahiy ile değil akıl ve bilim ile de açıklamaya çalışan ilim dalıdır.

- Kalam, İslam'a diğer inançlardan ve felsefi yaklaşımlardan gelen eleştirilere cevap verir.
- İmam –ı Azam Ebu Hanife – El Fıkhul Ekber adlı kitabı bu alandaki en önemli eserdir.

5.TARİH

- Bu alanda Hz.Peygamberin savaşlarını konu alan “ Megazi ” kitapları önemlidir.
- İbn İshak, İbn Hişam, Taberi ‘nin kitapları bu alanın öncüsü olan kitaplardır.

6.COĞRAFYA

- Piri Reis ve Seydi Ali Reis ‘in çizmiş olduğu dünya haritaları ile önemli çalışmalar yapılmıştır.
- Uluğ Bey ,Katip Çelebi kalıcı eserler yazmıştır.
- Evliya Çelebi ve İbn Batuta’nın yazmış olduğu “Seyhatnameler” İslam medeniyetine önemli katkılar sunmuştur.

7.TIP

- İbni Sina’ nın El Kanun fi’ t Tıb bu alanda en önemli eserdir.
- İbn Nefis – Kan dolaşımının nasıl olduğunu keşfeden kişidir.
- Anestezi ilk olarak Müslüman hekimlercekullanılmıştır.

8.ASTRONOMİ

- İlmi felek ve ilmi nücüm gibi isimlerlede bilinir.
- FERAZİ- gök cisimlerinin yüksekliğini ölçmek için USTURLABI icat etmiştir.
- BATTANİ-Güneş yılını 365 gün 5 saat 46 dakika 24 saniye olarak ölçen kişi.
- Es-SİCZİ – Dünya’nın döndüğünü söyleyen kişi.

- Uluğ Bey , Ali Kuşçu, Fergani ,Biruni önemli astronomlardır.

9.MATEMATİK

- Harezmi bu alanın öncü isimlerindedir. Cebir ilminin kurucusu olarak bilinir. Sıfırı bulmuştur. Logaritma ve ondalık sayıyı keşfetmiştir.

10.FİZİK –KİMYA

- İbnül Heysem “ fotoğraf çekimlerindeki karanlık odadan ” bahsetmiştir.
- El-Cezeri “ filli su saati ve mekanik pompaların ” tasarımını yapmıştır.
- Günümüzde kimya alanında Nobel ödülü alan kişi “ Aziz SANCAR” dır.